

סאנה - חלל תצוגה ומכירה בשוק הפשפשים (צילום: איתי בני)

ה-10 של יובל סער

הוא מבקר בתערוכות עיצוב רבות ובמוזיאונים שונים ברחבי העולם, מכיר מעצבים בינלאומיים ממדינות שונות, ועדיין, יובל סער - העומד בראש מכון שנקר לתיעוד וחקר העיצוב בישראל - מעדיף את הסצנה המקומית

מעבר לכל עיסוקיו, ניתן לומר שהעין האסתטית שלו יודעת לזהות ממרחקים עיצוב טוב מהו.

ספר מומלץ

"קולה של הגברת פאני", שכתבה דורית פלג ויצא לאור בהוצאת עם עובד ב-1992, נחשב לאחד הספרים האהובים עליי. התמזל מזלי, ועם השנים הכרתי את פלג באופן אישי והפכנו לחברים. הייתה לי הזכות לעצב את העטיפה של שני ספריה האחרונים. 'אמנות ההכרחי', שיצא לאור מוקדם יותר השנה בהוצאת זמורה ביתן, שזור שני סיפורים: הראשון, העכשווי, מפגיש מרצה לתולדות האמנות ואם

לפני ארבע שנים נשאל יובל סער באחת המדיות האלקטרוניות איפה הוא יהיה בעוד חמש שנים, וסער השיב, בין היתר, "בתפקיד אקדמי או מחזיאלי". ואכן, סער מכהן כיום כראש מחלקת שנקר לתיעוד וחקר העיצוב בישראל. לתפקיד הזה הוא נכנס בשנה האחרונה, אבל שנים קודם, סער סיקר את תחום העיצוב במוסף גלריה של עיתון הארץ, כמו גם נושאי תרבות ואמנות במגזינים שונים, ובמקביל, הוא מתחזק כבר כמעט 12 שנים את פורטפוליו, בלוג אישי בנושאי תרבות ואמנות. סער למד עיצוב גרפי במכון אבני, עיצב לא מעט מגזינים ועטיפות לספרים, ובנוסף - שבוע האזור, שנערך בתל אביב זאת השנה השלישית, נוסד ביוזמתו ובניהולו האמנותי.

יובל סער (צילום: מירב בן לולו)

למעלה: My Beautiful backside - ספה בעיצוב ניפה דושי וג'ונתן לויאן למורוסו (צילום: יח"צ, טולמניס)
באמצע: אברהם קורנפלד מתוך Oops התערוכה
למטה: כריכת הספר "אמנות ההכרחי" של דורית פלג

חנות עיצוב אהובה

"כשליאור ימין פתח לפני ארבע שנים בשוק הפשפשים ביפו את אסופה, הוא ושותפו דאז נדמו כמו שני משוגעים לדבר שחלומם לא יאריך ימים. אולם מאז ימין צירף לאסופה את 50/70, חנות אונליין לכרזות של אמנים ומאייירים ישראלים, ואת גולת הכותרת - סאגה - חלל תצוגה ומכירה השוכן גם הוא בשוק הפשפשים, המוקדש לעיצוב פרימיום ישראלי. בכל פעם כשאני נכנס לסאגה אני מרגיש - כמאמר הקלישה - כמו בקפיצה קטנה לחו"ל, על טהרת העיצוב הישראלי. אין חנות כמו סאגה בישראל, ואני משוכנע שהיא הייתה יכולה להתמקם בקלות בכל בירות העיצוב הבינלאומיות ברחבי העולם".

מעצב שעושה לך את זה

"אני זוכר את הרגע שבו נכנסתי לראשונה לחדר התצוגה של מותג הרהיטים האיטלקי מורוסו, שהיה מלא ברהיטים שעיצבו זוג המעצבים ניפה דושי וג'ונתן לויאן. זו הייתה אהבה ממבט ראשון, שהתחילה בפרטים החיצוניים: שילוב הצבעים, הצורות הלא סימטריות, האלמנטים הגרפיים הרקומים והתחושה שכל פרט נמצא בדיוק במקום שבו הוא אמור להיראות. התיישבתי על אחת הספות ולא רציתי ללכת לשום מקום. שנה לאחר מכן, דקות ספורות אחרי שפגשתי את השניים בסטודיו שלהם במזרח לונדון, ידעתי שלא סתם התאהבתי. המבט שנדד כל הזמן בין הפרטים ודפי הסקיצות שמפוזרים בסטודיו והאופי הנעים של השניים, הבהירו מייד שלא מדובר רק בכישרון טכני או בכישרון עיצובי, אלא בזוג מעצבים סקרן, נדיב ופתוח".

מותג אהוב

"לפני שש שנים ראייתי למוסף הארץ את פטריק גונצבורגר - מנהל הפעילות הבינלאומית של ויטרה. הוא התעניין אם יש לאיקאה נציגות בישראל. 'אנחנו אוהבים שיש חנויות של איקאה במדינות שוויטרה פועלת בהן', הוא ענה לאחר

לילד עם חייל עולה מרוסיה, המתפרנס מכישרונו לקפוץ, ללכת מכות ולהישירף; השני, הממוקם בפריז שעל קו התפר בין המאות התשע-עשרה והעשרים, מפגיש, בין השאר, סוחר עתיקות ארמני עם ציוריו של אנרי מאטיס בתחילת דרכו. פלג היא אמנית התיאורים, ובין דפי הספר אפשר לשמוע את צליליו של העולם שחי בגינות צדדיות, בשלוותם-לכאורה של חפצים דוממים; בצהוב-ואדום של קערת פירות, בנוף מתכהה בחלון רכבת - סבך-קורים דק, מנצנץ-ונעלם, שבו אנו ארוגים".

למעלה מימין: תערוכה של דוד טרטקובר במוזיאון תל אביב (צילום: אלעד שריג)
משמאל: ירום ורדימון, 50 שנה לאגודת המעצבים הגרפיים בישראל, 1985
למטה מימין: עבודה של נעה רביב, כוגרת המחלקה לעיצוב אופנה בשנקר (צילום: רון קדמי)

שהתפלאתי למה זה מעניין אותי. 'זה מחנך את הקהל לצרוך עיצוב מודרני ובאיכות טובה'. ואומנם, קשה להתחרות עם העיצוב והאיכות של ויטרה: המיזוג המושלם בין האסתטי לפונקציונלי, השימוש בסקאלת הצבעים יוצאת הדופן של הלה יונגריוס (ארט דירקטורית צבעים וחומרים של ויטרה) והשילוב המדויק בין החדש לישן, שמצליחים כולם ביחד לשמור על מראה רענן ועדכני, תוך התעלמות מטרנדים ומאופנות".

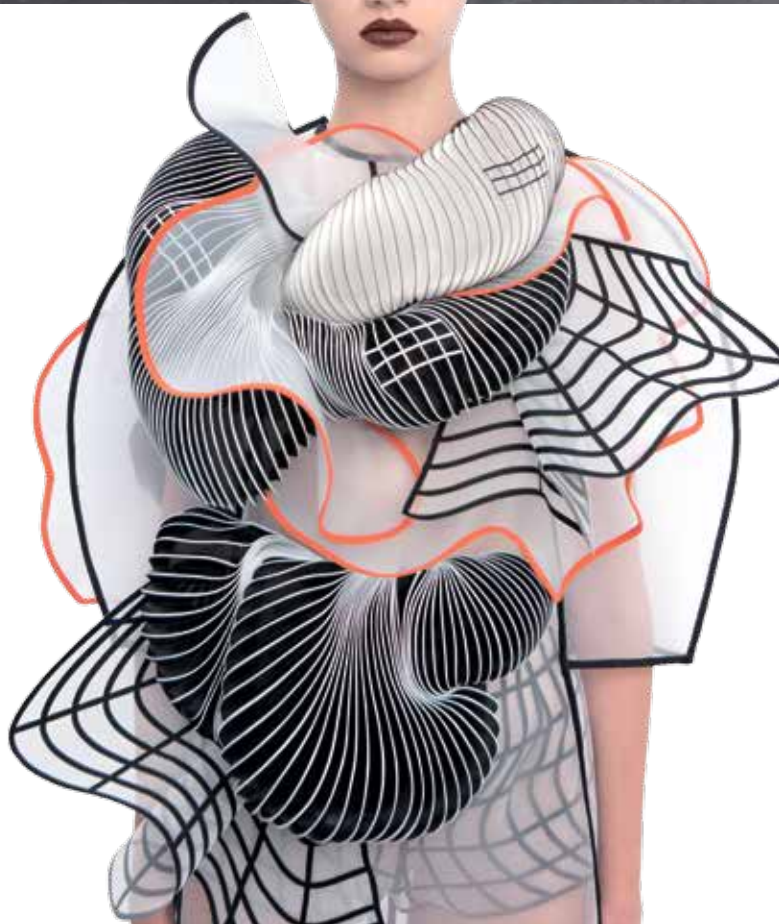
מוזיאון מומלץ

"רשימת המוזיאונים הבינלאומיים שרציתי להמליץ עליה היא אינסופית, אבל מוזיאון תל אביב תמיד יהיה זה שיימצא בראש הרשימה ועמוק בלב. כילד ביקרתי בו באופן קבוע, ואני זוכר עד היום את הפוטו-קולאזים שהוצגו בו בתערוכה של דיידי הוקני ב-1987. ביקור שכרבות השנים הלכתי ללמוד בעקבותיו עיצוב. גם היום, ובמיוחד לאחר פתיחת האנף החדש לפני חמש שנים, אני תמיד שמח לבקר בו, ומספיק רק להיזכר באמנים ובתערוכות שהוצגו בו בשנה האחרונה כדי להבין למה: החל מ'תנועה ציבורית', 'סביבות עבודה', דוד טרטקובר, אלי גור אריה, ורד קמינסקי ורועי רוזן, ועד לאחים בורולק, אלמגרין ודרגסט, טרין סימון והבאוהאוס".

סגנון עיצוב הבית

"עם השנים התרגלתי להנחת היסוד שהדירה שלי נראית מן הסתם כמו 'דירה של מעצב'. אולם למרות שהיא ודאי לא נראית כמו דירת שותפים סטודנטילית, היא רחוקה מהדירות שאפשר למצוא במגזינים לעיצוב. נכון, אני אוהב פריטים מעוצבים, יש לי לא מעט כאלו, אבל לבית שלי יש חיים וחוש עיצובי משלו: עיצוב ביתי, עם השערות של החתולות בכל פינה, עם ספה שכבר מזמן היה צריך להחליף, ועם תמונות ממוסגרות על הרצפה שממתינות להיתלות חודשים ארוכים. למדתי להקשיב לחוש העיצובי של הבית, וגם לאהוב אותו, משום שהוא מזכיר לי את הדבר החשוב ביותר שקשור לעיצוב מוצלח: שיהיה נעים לשהות במחיצתו".

←

יטון, ואן הרפן, ג'ייקובס, קוואקובו, לאגרפלד, לאנג, מיאקה, מוגלר, פראדה, רבאן, סאן לורן, סימונס, ימאמוטו ו... רביב.

"מטטים המעצבים הישראליים שזכו לכבוד כמו נעה רביב, שהציגה מוקדם יותר השנה את פרויקט הגמר שלה מהמחלקה לעיצוב אופנה בשנקר, במזיאון המטרופוליטן שבניו יורק, בתערוכה Manus x Machina. עבודתה הייחודית של רביב, שנוצרה בחלקה הגדול בהדפסה תלת-מימדית, היא יוצאת דופן ועשירה במלאכת יד מרהיבה, ומייצגת רבות מהסוגיות שעמן מתמודד כיום עולם העיצוב, ובראשן, כפי שרביב ניסחה זאת היטב: 'בתרבות שבה כל דבר מועתק שוב ושוב, מהו הערך של אובייקט מקורי?'".

"בחודש ינואר 2017 תיפתח בשנקר תערוכה שאאצור ביחד עם איציק רנט, לציון 75 שנה לפרופ' ירום ורדימון, חתן פרס ישראל לעיצוב ודיקן הפקולטה לעיצוב בשנקר. הרעיון לתערוכה עלה לאחר שבשנה שעברה מוזיני לעמוד בראש מכון שנקר לתיעוד וחקר העיצוב בישראל. המכון אוסף מידע חזותי ועיוני על התפתחות העיצוב, על חלוצי העיצוב ועל עבודתם, במטרה לשמר את תרבות העיצוב בישראל ולהנגיש את עבודות העיצוב לקהילת העיצוב ולציבור הרחב. בתערוכה יוצג כ-30 עבודות של ורדימון, לצד תגובות חדשות לעבודות אלו של מיטב האמנים והמעצבים בישראל, שנענו לפנייה שלנו להכין עבודה חדשה. אני מחכה בכיליון עיניים להגיע לרגע הפתיחה בחלל הגלריה של שנקר, לראות כיצד השילוב בין הקלאסיקה של ורדימון לבין העבודות הנהדרות והחדשות קורם עור וגידים."

"תארגני שבוע העיצוב ההולנדי, שמתקיים באיינדהובן מדי אוקטובר, אוהבים להגיד ש'לאיינדהובן מגיעים היום כדי לראות את מה שיוצג במילאנו בעוד שלוש שנים'. ואומנם, אף על פי ששבוע העיצוב ההולנדי לא גדול כמו המקבילות שלו במילאנו או בלונדון, הוא מצליח לשמור על ייחוד ולעורר עניין, דווקא כי אין לו את היומרה להתחרות בירידים המסחריים. מותגי העיצוב הבינלאומיים הגדולים לא מוצגים בו, וככלל, כמעט שלא מוצג בו עיצוב מסחרי קלאסי. כך לדוגמה, בשבוע העיצוב האחרון בו ביקרתי, אפשר היה למצוא תערוכות ופרויקטים שעסקו בנושאים כמו: כיצד עיצוב יכול להתגייס למען פליטים, הקשר בין עיצוב לאסלאם, מבט משעשע על עיצוב ומיניות וחשיבותו של שעמום בתהליכים יצירתיים. זאת, כמובן, במקביל לכיסאות, לגופי התאורה ולשאר פריטי העיצוב בעלי האסתטיקה ההולנדית המשובחת".

ה"טשטוש בין העולם הדיגיטלי לבין העולם הפיזי הוא אחד המאפיינים הבולטים של המאה ה-21. אם פעם היה נהוג להבחין בין העולם הווירטואלי לבין 'החיים האמיתיים', בשנים האחרונות נוצר עולם היברידי חדש ומרתק, שמשלב בין השניים ולא מפסיק להשתנות ולהתאים את עצמו למציאות החדשה. המאה ה-21 מציבה אתגרים רבים בפני עולם העיצוב, ואחד החשובים והקשים שבהם הוא גיבוש שפה חזותית חדשה, שכבר לא חייבת להשתמש בדימויים של העולם 'הישן', העולם הפיזי, תוך שימוש בחידושים הטכנולוגיים שעידן זה מספק, כמו תוכנות ושיטות ייצור חדשות, הדפסת תלת-מימד ועוד."

"בלנסיאגה, מקווין, קרדין, דיור, ולנטינו, דולצ'ה, גבאנה, אלבז, גליאנו, מרג'יאלה,